

Handleiding voor de Nederlandse implementatie van ESC richtlijnen

Nederlandse Vereniging voor Cardiologie

31 augustus 2023

Opgesteld door: Subcommissie Richtlijnen van de Commissie Kwaliteit

Handleiding voor de Nederlandse implementatie van ESC richtlijnen

---

Inhoud

INLEIDING	2
PROJECTGROEP, ROL COMMISSIE KWALITEIT, BEROEPSBELANGENCOMMISSIE EN HARTERAAD	2
SAMENSTELLING VAN DE PROJECTGROEP	2
BEOORDELEN VAN DE AANBEVELINGEN IN DE ESC RICHTLIJN	3
IMPLEMENTATIE.....	3
KNELPUNTEN.....	3
CRITERIA VOOR PUBLICATIE IN HET NETHERLANDS HEART JOURNAL	4
BELANGRIJKE ONDERDELEN BINNEN HET DOCUMENT	5
CONTACT BINNEN DE NVVC	5

Inleiding

Europese richtlijnen opgesteld door de European Society of Cardiology (ESC) vormen al sinds lange tijd de basis voor kwaliteit van zorg en de opleiding van alle cardiologen in Nederland. Het gebruik van ESC-richtlijnen is volledig ingebed in de dagelijkse cardiologische praktijk. De ESC is tevens een belangrijkste (bron)organisatie voor het cardiologisch onderwijs in Nederland, voor zowel de opleiding tot algemeen cardioloog als voor de subspecialisaties. Zo is bijvoorbeeld het ESC-examen met vragen over (actuele) ESC richtlijnen verplicht voor AIOS cardiologie en zijn EHRA examens belangrijk binnen het Nederlands cardiologisch kwaliteitsbeleid.

Hoewel de aanbevelingen in de ESC richtlijnen grotendeels toepasbaar zijn in de Nederlandse cardiologische praktijk, is een deel dat niet. Daarom heeft de NVVC besloten iedere nieuw verschenen ESC richtlijn te evalueren op toepasbaarheid in de Nederlandse praktijk en daar waar de richtlijn niet toepasbaar is, te komen met een alternatief. Dit document wordt gepubliceerd als een Nederlandse implementatie van de ESC richtlijn.

Uitgangspunt bij deze evaluatie is dat de NVVC de ESC richtlijn onderschrijft, tenzij aanbevelingen niet toepasbaar zijn. Dit wordt beoordeeld door een projectgroep. In het document dat de Nederlandse implementatie van de ESC richtlijn beschrijft, worden de aanbevelingen uit de ESC richtlijn, die niet vertaald kunnen worden naar de Nederlandse praktijk, herschreven op basis van beschikbare wetenschappelijke literatuur.

Voor het schrijven van een Nederlandse implementatie van een ESC richtlijn wordt [de verkorte endorsement procedure](#) gevolgd. Deze is te vinden op de [NVVC website](#). Richtlijnen van de NVVC en de Nederlandse implementatie van ESC richtlijnen zijn te vinden via [www.nvvc.nl/kwaliteit/richtlijnen](#). Multidisciplinaire richtlijnen zijn te vinden via [www.richtlijndatabase.nl](#). De Nederlandse implementatie van een ESC richtlijn wordt gepubliceerd in het Netherlands Heart Journal (NHJ) en op de website van de NVVC voor optimale verspreiding, toegankelijkheid en implementatie ervan bij de leden. Het document dient opgesteld te worden volgens de NHJ authors instructions.

Het doel van deze Handleiding is om ondersteuning te bieden bij het schrijven van een Nederlandse implementatie van ESC richtlijnen.

Projectgroep, rol Commissie Kwaliteit, Beroepsbelangencommissie en Harteraad

De toepasbaarheid van de ESC richtlijn wordt geëvalueerd door een projectgroep (zie hieronder). De Commissie Kwaliteit houdt toezicht op de verkorte endorsementprocedure en is beschikbaar voor vragen van de projectgroep. Maandelijks zal de voorzitter van de projectgroep contact opnemen met de contactpersoon van de richtlijnencommissie om de voortgang van de procedure en eventuele knelpunten te bespreken. De Beroeps Belangen Commissie (BBC) van de NVVC kan benaderd worden voor vraagstukken over de implementatie en vergoeding van de aanbevelingen in de Nederlandse praktijk. De Harteraad zal met de voorzitter van de projectgroep afstemmen of het patiëntenperspectief in kaart gebracht kan worden en op welke manier dat het beste kan.

Samenstelling van de projectgroep

De richtlijnencommissie van de NVVC benadert een voorzitter voor de projectgroep. De voorzitter zal daarna samen met de richtlijnencommissie overleggen welke projectgroepleden benaderd zullen

worden. De projectgroepleden zijn representatief voor heel praktiserend cardiologisch Nederland, met een liefst evenwichtige regiospreiding, verdeling naar type zorginstelling en deelgebied binnen de cardiologie.

De projectgroepleden vullen het formulier “integer en transparant handelen door bestuur en functionarissen NVVC” van de NVVC, en de Code ter voorkoming van oneigenlijke beïnvloeding door belangenverstremgeling van het KNAW in. De ingevulde formulieren worden tijdens een eerste vergadering besproken, wat eventuele conflict of interest voor impact kan hebben op de verschillende onderdelen van de richtlijn. Het is van belang om niet alleen de financiële belangen te bespreken, maar ook intellectuele belangen. Van dit deel van de vergadering wordt een verslag gemaakt van de gemaakte afspraken en dit wordt per mail gestuurd naar NVVC bureau. Eventuele belangen zullen op eerste pagina van het document weergegeven moeten worden.

Beoordelen van de aanbevelingen in de ESC richtlijn

Het draagvlak en toepasbaarheid van een aanbeveling in de Nederlandse praktijk dient beoordeeld te worden. Alleen de ESC aanbevelingen die niet toepasbaar blijken in de Nederlandse cardiologische praktijk worden uitgelicht in het document. Daarnaast is het belangrijk om te beoordelen hoe deze aanbeveling eventueel te verenigen is met de huidige richtlijnen en afspraken met andere organisaties, zoals andere wetenschappelijke verenigingen (bijvoorbeeld NVT of NHG) en patiëntenverenigingen.

Alle aanbevelingen die gedaan worden in de ESC richtlijn worden beoordeeld door de projectgroep. Dit geldt met name voor de aanbevelingen met level of evidence C (expert opinion). Bij deze laatste aanbevelingen kunnen andere argumenten als organisatie van zorg of kosten een grotere rol spelen in het bepalen van de richting en sterkte van de aanbevelingen dan bij die met level of evidence A.

Implementatie

Om een Nederlandse implementatie van de ESC richtlijn goed aan te laten sluiten op de praktijk wordt de projectgroep geadviseerd om na te denken over de benodigdheden voor de toepassing binnen de huidige zorg. Bij het opstellen van het document kan daarover nagedacht worden. Hierover kan de projectgroep contact opnemen met de Commissie Kwaliteit van de NVVC.

Knelpunten

Het is van belang om knelpunten bij het bespreken van de ESC richtlijn en bij het opstellen van het document vroegtijdig aan te geven bij de commissie richtlijnen van de Commissie Kwaliteit zodat zij ondersteuning kan bieden bij het oplossen hiervan.

Criteria voor publicatie in het Netherlands Heart Journal

De criteria voor publicatie kan de projectgroep terugvinden in de *NHJ authors instructions* (zie bijlage 2). Voor publicatie in het NHJ dient de Nederlandse implementatie van de ESC richtlijn in het Engels geschreven te worden en verwijzingen naar de gebruikte literatuur te bevatten. Het NHJ neemt contact op met de werkgroep over de tijdslijnen ten aanzien van de daadwerkelijke publicatie.

Richtlijnen voor het opstellen van het artikel zijn als volgt:

- Maximaal 3500 woorden inclusief samenvatting en inleiding, exclusief referenties
- Verdeling aantal woorden: maximaal 1500 woorden voor de samenvatting van de ESC guideline. Maximaal 2000 woorden voor de accenten NL-situatie
- 1 hoofdillustratie: waarvoor vooraf toestemming is gevraagd aan Oxford. Indien er geen toestemming is, zelf de figuur maken.
- 2 a 3 figuren en/of tabellen of boxen: als de figuren/tabellen zijn gemaakt, deze alvast naar Lieda sturen, zodat er gecontroleerd kan worden of deze voldoen.
- maximaal 30 referenties
- Artikel zo beknopt en overzichtelijk mogelijk schrijven. Tabellen zijn overzichtelijker dan lappen tekst. Let op doublures, bijvoorbeeld: uitgebreide uitleg in de tekst en dezelfde informatie in een tabel.

De tijdslijn voor het opstellen van het document wordt in de onderstaande tabel weergegeven.

Januari	Harteraad wordt op de hoogte gesteld van welke richtlijnen de toepasbaarheid ge-evalueerd gaat worden
Maart	Richtlijnencommissie benadert voorzitters voor projectgroepen
April	Voorzitters nodigen leden van de projectgroep uit
Mei	Projectgroepen worden op de hoogte gebracht van de procedure van endorsement
Juni	Inplannen eerste bijeenkomst projectgroep
Eind Augustus	Publicatie ESC richtlijn op het ESC congres
September	Eerste bijeenkomst projectgroep en bespreken belangen
September- November	Schrijven van document (8 weken)
December	Commentaarfase commissie Richtlijnen, bestuur NVVC en leden NVVC (en eventuele andere wetenschappelijke verenigingen) (4 weken)
Begin Januari	Verwerken Commentaar door Projectgroep (2 weken)
Half Januari	Autorisatie door het bestuur (en eventuele andere wetenschappelijke verenigingen) (2 weken)
Half Januari-Maart	Uitloop
Maart-Augustus	Publicatie in het NHJ

Belangrijke onderdelen binnen het document

Voor de criteria voor publicatie in het NHJ verwijzen wij de projectgroep naar het document *NHJ authors instructions* (zie bijlage 2)

Algemene inleiding

De algemene inleiding begint met een korte omschrijving van kenmerken van de ESC richtlijn zoals bijvoorbeeld de afbakening van het onderwerp en de patiëntenpopulatie. Daarnaast is het relevant om de informatie te benoemen over de ESC richtlijn die de projectgroep heeft opgemerkt tijdens het beoordelen van de richtlijn (bijvoorbeeld ten aanzien van de wetenschappelijke onderbouwing of toepasbaarheid). Tot slot wordt de werkwijze van de projectgroep kort toegelicht.

Auteurs

- Titel voorletters (voornaam) achternaam (specialisme)

Betrokken partijen

- Werkgroepen
- Patiëntenorganisatie (indien relevant)
- Wetenschappelijke vereniging(en) (indien relevant)

Belangen

Eventuele belangen worden op de eerste pagina vermeld in een tabel.

Aanbevelingen aangepast voor de Nederlandse situatie

Beschrijving van aanbevelingen die zijn aangepast voor de Nederlandse situatie, met verwijzing naar de wetenschappelijke onderbouwing.

Aanbevelingen niet relevant voor de Nederlandse situatie

Beschrijving van de aanbevelingen die niet relevant zijn voor de Nederlandse situatie, met verwijzing naar een korte wetenschappelijke onderbouwing.

Literatuurlijst

Contact binnen de NVVC

Contactpersoon Commissie Kwaliteit en Subcommissie Richtlijnen

Merle van Dokkum, email: richtlijnen@nvvc.nl

Contactpersoon BBC

Niels van Kruining, email: bbc@nvvc.nl

Contactpersoon NHJ

Naam, email: email@adres.nl